رویش روان شناسی، سال۱۲، شماره۱۲، شماره پیاپی ۹۳، اسفند ۱۴۰۲
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),12(12), 2024

رابطه خستگی عاطفی با نگرش به خیانت دانشجویان متاهل دانشگاه پیام نور نوشهر: نقش واسطه‌ای تعهد زناشویی

The relationship between emotional exhaustion and attitudes toward infidelity among married students of Payam Noor Nowshahr University: the mediating role of marital commitment

سمیه طحانیان
کارشناسی ارشد، روانشناسی گرایش عمومی، دانشگاه پیام نور بهشهر، مازندران، ایران.
فرزانه حبشی (نویسنده مسئول)
کارشناسی ارشد، روانشناسی گرایش عمومی، دانشگاه پیام نور نوشهر، مازندران، ایران.
زهرا ملا
کارشناسی ارشد، روانشناسی گرایش عمومی، دانشگاه پیام نور نوشهر، مازندران، ایران.

Somaye Tahanian
Master's degree, General psychology, Payam Noor Behshahr University, Mazandaran, Iran.
Farzaneh Habashi *
Master's degree, General psychology, Payam Noor Nowshahr University, Mazandaran, Iran.
farzaneh1395habashi@gmail.com
Zahra Molla
Master's degree, General psychology, Payam Noor Nowshahr University, Mazandzan, Iran.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطهٔ خستگی عاطفی با نگرش به خیانت دانشجویان متاهل با نقش واسطه‌ای تعهد زناشویی بود. پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعهٔ پژوهش را کلیه دانشجویان متاهل دانشگاه پیام نور نوشهر در سال تحصیلی ۰۲-۱۴۰۱ تشکیل دادند که از بین آنها به صورت نمونه‌گیری در دسترس ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای این پژوهش شامل مقیاس نگرش به خیانت زناشویی وایتلی (ATIS، ۱۹۹۵)، پرسشنامهٔ خستگی عاطفی جانگ (JEEQ، ۲۰۰۶) و پرسشنامهٔ تعهد زناشویی آدامز و جونز (CPQ، ۱۹۹۷) بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر بررسی شدند. تحلیل داده‌ها نشان دادند که رابطه مثبت و معناداری بین خستگی عاطفی و نگرش به خیانت زناشویی و رابطه منفی معنادار بین خستگی عاطفی و تعهد زناشویی در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. به‌علاوه، میان تعهد زناشویی با نگرش به خیانت زناشویی رابطه معکوس معناداری به دست آمد (P<۰/۰۱). همچنین خستگی عاطفی از طریق تعهد زناشویی بر نگرش به خیانت زناشویی دانشجویان دارای اثر غیرمستقیم بوده و این اثر به میزان (۰/۰۷۱) است. بر مبنای نتایج فوق، مدل تعهد عاطفی در رابطه بین خستگی عاطفی و نگرش به خیانت زناشویی از برازندگی مطلوبی برخوردار بود. در نتیجه می‌توان گفت خستگی عاطفی در دانشجویان متاهل می‌تواند باعث نگرش به خیانت زناشویی و کاهش تعهد زناشویی آنها شود.

واژه‌های کلیدی: *تعهد زناشویی، خستگی عاطفی، خیانت زناشویی، دانشجویان.*

Abstract

The present study aimed to investigate the relationship between emotional exhaustion and the attitude towards cheating of married students with the mediating role of marital commitment. The current research was descriptive-correlation based on the path analysis method. The research community consisted of all married students of Payam Noor Nowshahr University in the academic year 2022-2023, from whom 300 people were selected as a sample. The tools of this research included Whiteley's Infidelity Attitude Questionnaire (1995, ATIS), Jung's Emotional Exhaustion Questionnaire (2006, JEEQ), and Adams and Jones' Marital Commitment Questionnaire (1997, CPQ). Data were analyzed using path analysis. Data analysis showed that there is a positive and significant relationship between emotional exhaustion and attitude towards marital infidelity and a significant negative relationship between emotional exhaustion and marital commitment at the level of 0.01. In addition, a significant inverse relationship was found between marital commitment and attitude toward marital infidelity (P<0.01). Also, emotional exhaustion through marital commitment has an indirect effect on students' attitudes toward marital infidelity and this effect is (0.071). Based on the above results, the emotional commitment model had a favorable fit in the relationship between emotional exhaustion and attitude towards marital infidelity. As a result, it can be said that emotional exhaustion in married students can cause attitudes toward marital infidelity and reduce their marital commitment.

Keywords: *Marital commitment, Emotional exhaustion, marital infidelity, students.*

نوع مقاله : کاربردی **دریافت : مرداد ۱۴۰۲** **پذیرش: مرداد ۱۴۰۲** **ویرایش نهایی: اسفند ۱۴۰۲**

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

مقدمه

خانواده مهم‌ترین هسته هر جامعه و کانون حفظ سلامت روان و بهداشت روانی است و مبداء پیدایش عواطف انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط و تعاملات بین فردی است (مرچلی و همکاران، ۱۴۰۱). اگر در اعتماد و احساس امنیت خانواده شکافی به وجود آید باعث آسیب و زخم خوردگی در یک و یا چه بسا هر دوی زوجین شود. روابط فرا زناشویی اساسی‌ترین جزء رابطه که همان اعتماد است را خدشه‌دار می‌کند و در نهایت منجر به طلاق بین زوجین می‌گردد (نفیسه و راتنساری[1]، ۲۰۲۲). اگرچه اکثر ازدواج‌ها تک همسری هستند، اما بسیاری از افراد متاهل درگیر خیانت می‌شوند (ایزما و تارنیپ[2]، ۲۰۱۹). خیانت یکی از دلایل اصلی مراجعه زوجین به درمان و همچنین موضوعی است که زوج درمانگران به صورت منظم در کارهای بالینی‌شان با آن مواجه می‌شوند و می‌تواند تجربه‌ای گیج‌کننده و دردناک برای افرادی باشد که با آن درگیر هستند (بختیاری و همکاران، ۱۴۰۰). از این‌رو، این مسئله باعث شده است که سیر مطالعات به دنبال کشف ابعاد مختلف شکل‌گیری روابط فرا زناشویی و عوامل مؤثر بر آن و ارائه راهکارهایی در جهت ارتقاء سلامت خانواده در ادبیات پژوهشی سرازیر شود. نگرش به خیانت یکی از پدیده‌های نسبتاً شناخته‌شده‌ای است که در هر جامعه اتفاق می‌افتد. این مسئله، تنها به زمان معاصر محدود نمی‌شود، حتی در زمان‌های گذشته بین فرهنگ‌ها و ملل گوناگون در بین کشورهای خاورمیانه، اروپا، قبایل آفریقا رواج داشته است (شیمبرگ[3] و همکاران، ۲۰۱۶). خیانت به عنوان رفتار جنسی یا عاطفی خارج از رابطه اولیه یا نقض اعتماد یا عهد ازدواج تعریف شده است (دستنو[4] و همکاران، ۲۰۱۹). وجود خیانت زناشویی منجر به تعارضات عمیق، جدایی، طلاق و آسیب‌های روانی و اجتماعی دیگر می‌شود (فای و میمز[5]، ۲۰۱۹). به دلیل تأثیرات منفی مختلف خیانت و زیر پا گذاشتن هنجارهای زناشویی، اکثر افراد خیانت را غیرقابل‌قبول می‌دانند. با این حال، لاول[6] (۲۰۱۳) بیان می‌کند که فشار از سوی فرهنگ به زنان و زوج‌های متاهل برای تحمل خیانت به عنوان یک اتفاق رایج برای حفظ ازدواج وجود دارد. در همین راستا، در برخی کشورها نگرش بازتری نسبت به خیانت وجود دارد. نظرسنجی انجام شده در فرانسه نشان داد که ۴۷ درصد از مردان خیانت را از نظر اخلاقی قابل قبول ارزیابی می‌کنند (ویک[7]، ۲۰۱۴). به طور مشابه، نظرسنجی انجام شده توسط همز[8] (۲۰۱۶) نشان داد که برای اولین بار در ۵۰ سال گذشته، درصد بزرگسالانی که خیانت را در آمریکا به عنوان "چیزی که همیشه اشتباه است" توصیف می‌کنند، در سال ۲۰۱۴ به ۷۹ درصد کاهش یافته است که به نظر ایشان این تغییر در نگرش ممکن است ناشی از درصد پاسخ دهندگانی باشد که نگرش سهل انگارانه‌تری نسبت به خیانت دارند (همز، ۲۰۱۶).

یکی از متغیرهایی که می‌تواند با نگرش به خیانت دانشجویان متاهل رابطه داشته باشد، خستگی عاطفی زوجین است. خستگی عاطفی به حالتی اطلاق می‌شود که فرد به واسطه‌ی استرس انباشته شده از زندگی شخصی یا کاری (شغلی) یا ترکیبی از هر دو احساس فرسودگی عاطفی و خالی شدن انرژی می‌کند (رضوی بابا حیدری، ۱۴۰۰). در واقع فلسفه وجودی متغیر خستگی عاطفی در این نهفته است که کار (شغل) و خانواده (کنش و واکنش زناشویی) دو دنیای مجزا نیستند؛ بلکه مطالعات مختلفی نمایانگر آن است که این دو حوزه نه تنها با هم در ارتباط هستند، بلکه از یکدیگر تاثیر می‌پذیرند. مطالعات نشان می‌دهند عوامل استرس‌زا در محیط کار مانند احساس بی‌اعتمادی، مشاغل پرفشار مانند پرستاران، پزشکان و غیره، تحصیلات سخت، استرس مالی یا فقر و عواملی دیگر ممکن است باعث خستگی عاطفی و خستگی عاطفی نیز منجر به انزوا در محل کار و تعارض در خانه (روابط زناشویی) شود (اندرزی، ۱۴۰۰). خستگی عاطفی نوعی حالت تحلیل رفتگی و خستگی است که جزء اولیه فرسودگی شغلی محسوب می‌شود، به گونه‌ای که ماسلاچ و همکاران (۲۰۰۱؛ به نقل از هو و همکاران، ۲۰۲۲) آن را مؤلفه اصلی «فرسودگی شغلی» دانسته و معتقدند هر وقت که افراد در مورد فرسودگی شغلی خود صحبت می‌کنند منظورشان تجربه خستگی عاطفی می‌باشد (نظرپوری و همکاران، ۱۴۰۱). خستگی عاطفی نوعی تنیدگی ناشی از شغل بوده که موجب نارضایتی شغلی شده و تأثیر منفی بر زندگی فردی، اجتماعی و خانوادگی افراد دارد. عبارت خستگی عاطفی، برای توصیف پاسخ‌هایی است که فرد در برابر فشارهای روانی از خود بروز می‌دهد و این پدیده، حالتی از ناکامی، دلسردی، بی‌تفاوتی، کسالت، خستگی می‌باشد که منجر به کاهش اثربخشی در فعالیت‌های زندگی و ارتباطات می‌شود (سپهوند و همکاران، ۲۰۲۱).

1 Nafisa & Ratnasari
2 Isma & Turnip
3 Shimberg
4 DeSteno
5 Fye & Mims
6 Lavelle
7 Wike
8 Hemez

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

نظارت گسترده، فقدان کنترل، نقض اصول و تحریب از سوی مافوق و همکاران از جمله مسایلی هستند که منجر به افزایش و خستگی عاطفی افراد می‌گردد و همانطور که مطالعات هم نشان می دهند این مشکلات بر ابعاد فردی کارکنان همچون زندگی زناشویی آنها سرایت می‌کند (جیانگ[1] و همکاران، ۲۰۲۱).

همچنین یکی از متغیرهایی که می‌تواند در رابطه خستگی عاطفی و نگرش به خیانت دانشجویان متاهل میانجی‌گری کند، تعهد زناشویی[2] است (صابر و زینعلی، ۱۳۹۸؛ خرم‌آبادی و همکاران، ۲۰۱۹؛ هو[3] و همکاران، ۲۰۱۹؛ یوسفی و همکاران، ۲۰۱۶؛ ساربانها[4] و همکاران، ۲۰۱۵ و حسامی، ۱۳۸۹). تعهد زناشویی عنصر مهمی در ثبات و انسجام هر ازدواج محسوب می‌شود که منعکس‌کننده دیدگاه بلندمدت زوجین نسبت به ازدواجشان است و ماهیت وابستگی هر یک از زوجین را در روابط زناشویی نشان می‌دهد (مهرپویا و همکاران، ۲۰۲۱). همانطور که گیورتز، سگرین و وازیدلو (۲۰۱۵) معتقد است عاشق شدن و ساخت یک رابطه، بسیار آسانتر از حفظ و نگهداری رابطه عاشقانه است و دستیابی به درجه بالایی از رضایت در یک رابطه عاشقانه بلندمدت مانند ازدواج، مستلزم تعهد از جانب زوجین است. آدامز و جونز (۱۹۹۷) تعهد زناشویی را در سه بعد شخصی، اخلاقی و ساختاری بیان می‌کند که در این دیدگاه، تعهد شخصی بیانگر تمایل فرد به حفظ رابطه زناشویی و نگرش عاشقانه او نسبت به شریک زندگی خود و رابطه آنهاست؛ تعهد اخلاقی منعکس‌کننده باورهای اخلاقی یک فرد برای ماندن در یک رابطه و رفتار مناسب است و تعهد ساختاری از باورهای بیرونی فرد برای ماندن در یک رابطه ناشی می‌شود به طوری که عوامل بیرونی مانند عوامل فرهنگی و عرفی او را مجبور به ماندن در رابطه می‌کنند. متعهد بودن نسبت به همسر و خانواده برای ازدواج موفق رضایتمند که متضمن سلامت روان و کیفیت زندگی است، بسیار تعیین‌کننده و مهم است. تعهد زناشویی با ابراز عشق بیشتر، سازگاری و ثبات زناشویی بالاتر، مهارت‌های حل مسئله مناسب‌تر و رضایت زناشویی رابطه معناداری دارد (اسماعیلی و همکاران، ۱۴۰۱؛ ترویوه و همکاران، ۱۳۹۹). مطالعات نشان می‌دهد ارتباط بین تعهد و رضایت در ازدواج تابع این امر است که تا چه میزان یک زوج آموخته است که به نفع رابطه، خود را با دیگری سازگار کند و انطباق دهد (گیورتز[5] و همکاران، ۲۰۱۶). به عبارتی زوجین با تلاش‌های هماهنگ ادراک شده برای حمایت از رابطه، به نوعی هویت زوجی را حاکم بر هویت فردی در امور رابطه می‌کنند و به رضایت دست می‌یابند (گیورتز و همکاران، ۲۰۱۵).

مطالعات ضمنی گوناگونی در باب فرضیه‌های پژوهشی انجام گرفته شده است. مطالعات مشرفی و همکاران (۱۴۰۱) نشان داده است بین بلوغ عاطفی و گرایش به خیانت زناشویی رابطه منفی معناداری وجود دارد؛ به عبارتی هر چقدر بلوغ عاطفی زوجین در سطح پایینی باشد، گرایش یکی از زوجین به خیانت زناشویی محتمل‌تر است. خستگی عاطفی که برگرفته از فشارهای وارده از محیط زندگی و یا محیط کاری است، به نوعی کیفیت زندگی زوجین را نشان می‌دهد و مطالعات نشان داده‌اند بین کیفیت زندگی افراد و گرایش به خیانت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد (عزتی و کاکابرایی، ۱۳۹۵؛ غریبی و همکاران، ۲۰۱۶). همچنین فرسودگی شغلی که خستگی عاطفی یکی از مولفه‌های اصلی آن است، رابطه منفی معناداری با رضایت زناشویی دارد، به عبارتی هر چقدر فرسودگی شغلی یکی از زوجین بیشتر باشد، رضایت و به دنباله آن صمیمت زناشویی کاهش پیدا می‌کند و اگر راهکاری بر آن اندیشه نشود، مسیر را برای نگرش به خیانت محیا می‌کند (باقرزاده و همکاران، ۲۰۱۶؛ راهپیما و همکاران، ۱۳۹۱). همچنین مطالعات مختلفی نشان می‌دهند بین تعهد زناشویی و نگرش به خیانت رابطه منفی معناداری وجود دارد (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۸؛ خرم‌آبادی و همکاران، ۲۰۱۹). همانطور که مطالعات نشان می‌دهند دلزدگی زناشویی، احتمال پیمان‌شکنی در روابط زناشویی را زیاد می‌کند (گودرزی، ۱۳۹۸).

خیانت زناشویی در جامعه ایران به عنوان پدیده‌ای رو به رشد مطرح است و امروزه به عنوان مسئله‌ای تکان‌دهنده برای زوج‌ها و خانواده‌ها و پدیده‌ای رایج برای درمانگران ازدواج محسوب می‌شود. پس از وقوع خیانت حتی اگر طلاق رخ ندهد، بدبینی شدید و مزمن از پیامدهای تلخ آن بوده و عوارض جسمانی و روانی به وجود آمده در زوجین آرامش و امنیت را در خانواده از میان می‌برد. زنان آسیب‌دیده از خیانت زناشویی آسیب‌های روانشناختی و بحران‌های هیجانی گوناگونی همچون اضطراب، افسردگی، احساس بی‌کفایتی و کاهش عزت نفس را تجربه می‌کنند و در مردان آسیب‌دیده از خیانت زناشویی ضرب و شتم همسر، خودکشی و دیگرکشی دیده می‌شود. هرچند خیانت زناشویی در بسیاری از کشورها، حجم وسیعی از تحقیقات را به خود اختصاص داده است اما شرایط خاص فرهنگی، مذهبی و اجتماعی در

1 Jiang
2 marital commitment
3 Hou
4 Sarebanha
5 Givertz

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

ایران مانع از انجام مطالعات کافی و جامع در این زمینه شده است. درنهایت اینکه با توجه به افزایش نرخ بروز روابط فرازناشویی و نگرش مثبت به پدیده خیانت زناشویی در جوامع مختلف ازجمله ایران، ضروری است این تجربه در بافت فرهنگی و مذهبی ایران مورد شناسایی و تبیین قرار گیرد تا بتوان راهکارهای متناسب و بومی شده‌ای ارائه داد که هم در پیشگیری از این مسئله مؤثر واقع شود و هم درمانگران بتوانند با همدلی و درک بیشتر، چنین مراجعانی را یاری دهند. لذا براساس آنچه گفته شد، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطهٔ خستگی عاطفی با نگرش به خیانت دانشجویان متاهل با نقش واسطه‌ای تعهد زناشویی انجام گرفت.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان متاهل دانشگاه پیام نور نوشهر در سال تحصیلی ۰۲-۱۴۰۱ بود. براساس جدول مورگان و بعد از مشورت با اساتید محترم دانشگاهی از میان آنها تعداد ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های پژوهش (پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین طراحی و در شبکه‌های اجتماعی واتساپ، تلگرام، ایتا توزیع و گردآوری شد) پاسخ دادند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از؛ ۱) شاغل بودن حداقل یکی از زوجین؛ ۲) یکسال تجربه زندگی مشترک، ۳) عدم ابتلا به اختلالات روانپزشکی، اختلال شخصیت و عدم مصرف داروهای روانپزشکی (نحوه تشخیص آن، بسنده کردن به صداقت شرکت‌کنندگان در مورد پیشینه پزشکی آنها). همچنین ملاک‌های خروج پژوهش انجام ندادن تکالیف محوله و ناقص پر کردن پرسشنامه‌های مورد نظر و انصراف از شرکت در پژوهش بود. در فرآیند گردآوری پرسشنامه، بعد از توضیح اهداف پژوهش به تمام شرکت‌کنندگان این اطمینان داده شد که اطلاعات آنها محفوظ بوده و به همین سبب به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی به مشارکت‌کنندگان توضیح داده شد که نوشتن مشخصات الزامی نیست و پرسشنامه‌ها بدون نام و با کدگذاری انجام خواهد گرفت. داده‌های پژوهش حاضر با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری به وسیله نرم افزار Amos نسخه ۲۴ و SPSS نسخه ۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار سنجش

مقیاس نگرش به خیانت زناشویی(ATIS) [1]: این مقیاس توسط وایتلی (۲۰۰۶) در قالب ۱۲ گویه و با هدف بررسی نگرش افراد نسبت به خیانت زناشویی طراحی شده است و در ایران نیز توسط علی تبار و همکاران (۱۳۹۳) اعتباریابی شده است. پاسخ‌های مقیاس مبتنی بر مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت از به شدت مخالفم تا به شدت موافقم تنظیم و از یک تا هفت نمره‌گذاری می‌شود و دامنه نمرات نیز بین ۱۲ تا ۸۴ در نوسان است (ذال و همکاران، ۱۳۹۹). وایتلی (۲۰۰۶؛ به نقل از ذال و همکاران، ۱۳۹۹) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرد. ضریب باز آزمایی (با فاصله زمانی دو هفته) حاصل از پژوهش علی تبار و همکاران (۱۳۹۳) ۰/۸۷ گزارش شده است. همچنین روایی ملاکی (از نوع واگرا) این مقیاس را با استفاده از پرسشنامه جهت‌گیری مذهبی آلپورت ارزیابی کردند و طی این ارزیابی روایی واگرای پرسشنامه را با جهت‌گیری مذهبی درونی ۰/۲۹ و با جهت‌گیری مذهبی بیرونی ۰/۱۶ گزارش کردند (علی تبار و همکاران، ۱۳۹۳). در پژوهش حاضر پایایی مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۱ درصد بدست آمد که نشاندهنده پایایی مناسب این پرسشنامه است.

پرسشنامه خستگی عاطفی جانگ (JEEQ)[2]: به منظور سنجش خستگی عاطفی از پرسشنامه ۸ سوالی خستگی عاطفی جانگ (۱۹۹۵) استفاده شد. پاسخ‌های این پرسشنامه در طیف شش درجه‌ای (کاملا مخالفم=۱، مخالفم=۲، نه موافق و نه مخالف=۳، موافق=۴، کاملا موافق=۵) تنظیم شده است. جانگ (۱۹۹۵) روایی این پرسشنامه را بررسی و تایید کرده است و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ محاسبه کرده است. این پرسشنامه در ایران توسط اردلان و نوراللهی (۱۴۰۰) اعتباریابی شد که پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شد. در پژوهش حاضر پایایی مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۱ درصد بدست آمد که نشاندهنده پایایی مناسب این پرسشنامه است.

پرسشنامه تعهد زناشویی(CPQ) [3]: این پرسشنامه در سال ۱۹۹۷ توسط آدامز و جونز برای سنجش تعهد زوجین نسبت به همسر و ازدواجشان ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۴۴ سوال است که در یک مقیاس پنج درجه‌ای ۱(کاملا مخالفم) تا ۵ (کاملا

1 Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS)
2 Jung's Emotional Exhaustion Questionnaire
3 Communication Patterns Questionnaire (CPQ)

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

مخالفم) سه بعد تعهد شخصی (سوال ۱ تا۱۰)، تعهد اخلاقی (سوال ۱۱ تا ۲۲) و تعهد ساختاری (سوال ۲۳ تا ۴۴) را اندازه‌گیری می‌نماید. نمره گذاری سؤالات ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۳، ۲۸ ۲۹ ۳۰، ۳۲ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۸ به صورت معکوس انجام می‌شود و دامنه کلی نمره افراد بین ۱ تا ۲۲۰ است که نمره بالاتر در این پرسشنامه بالا بودن تعهد کلی زوجین را نشان می‌دهد. آدامز و جونز (۱۹۹۷) پایایی هر یک از مقیاس‌های تعهد به همسر، تعهد به ازدواج و تعهد ساختاری را به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۹ و ۰/۸۶ گزارش می‌کنند (عباسی، مولید بهرامی و قمرانی، ۱۳۸۸). با بررسی ویژگی‌های روان سنجی این ابزار روایی محتوایی آن را با استفاده از ضریب کاپا ۰/۹۰ گزارش می‌کنند. همچنین ضریب همبستگی زیر مقیاس‌ها با کل آزمون نیز در دامنه ی ۰/۶۶ تا ۰/۸۱ بوده است که نشانگر تائید روایی سازه است (به نقل از عباسی مولید، فاتحی زاده و قمرانی، ۱۳۹۲). در پژوهش قنبری هاشم آبادی و همکاران (۱۳۹۰) نیز ضرایب پایایی تمام خرده مقیاس‌ها با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه گردیده که به صورت تعهد به همسر ۰/۷۹، تعهد به ازدواج ۰/۸۰ و تعهد اجباری ۰/۸۲ بوده است. در پژوهش حاضر پایایی مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۸ درصد بدست آمد که نشاندهنده پایایی مناسب این پرسشنامه است.

یافته ها

در این پژوهش از ۳۰۰ نفر شرکت‌کننده که در تکمیل پرسشنامه مشارکت داشتند از لحاظ جنسیت ۱۶۷ نفر مرد (معادل ۵۵/۶۶ درصد) و ۱۳۳ نفر زن (معادل ۴۴/۳۳ درصد)؛ از لحاظ سن ۹۶ نفر از شرکت‌کنندگان ۲۴-۱۸ ساله (۳۲/۰۰ درصد)، ۱۳۶ نفر ۳۰-۲۵ ساله (۴۵/۳۳ درصد) و ۶۸ نفر از آنها بالای ۳۰ سال (۲۲/۶۶) درصد بودند که میانگین سنی آنها برابر با ۲۸/۴ و انحراف استاندارد برابر با ۳/۴۵ بود. از لحاظ میزان تحصیلات ۹۸ نفر (۳۲/۶۶ درصد) دارای مقطع کارشناسی و ۲۰۲ نفر (۶۷/۳۳ درصد) مقطع ارشد داشتند. تعداد ۱۳۷ نفر (۴۵/۶۶ درصد) زیر ۵ سال، ۱۱۸ نفر (۳۹/۳۳ درصد) ۶ تا ۱۰ سال و ۴۵ نفر (۱۵ درصد) ۱۱ تا ۱۵ سال و بالاتر سابقه ازدواج داشتند. همچنین از لحاظ تعداد فرزند، ۱۱۳ نفر (۳۷/۶۶) بدون فرزند، ۱۰۷ نفر (۳۵/۶۶) حداقل یک فرزند و ۸۰ نفر (۲۶/۶۶ درصد) بالای ۲ فرزند داشتند.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

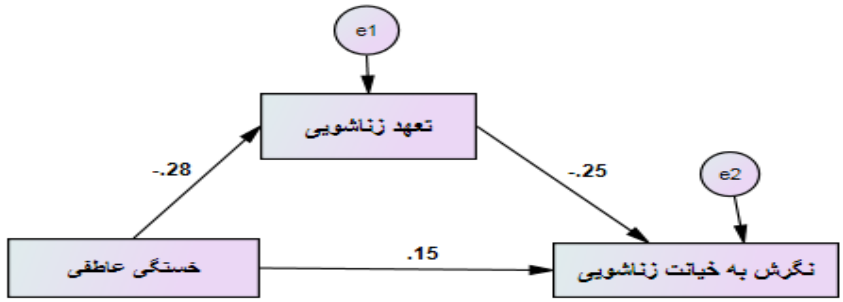
متغیر	۱	۲	۳
۱. نگرش به خیانت	۱		
۲.خستگی عاطفی	۰/۲۲**	۱	
۳. تعهد زناشویی	-۰/۲۹**	-۰/۲۸**	۱
میانگین	۲۳/۴۷	۲۲/۶۰	۱۵۹/۲۰
انحراف معیار	۱۰/۹۶	۸/۲۳	۲۵/۸۶
کجی	۱/۱۹۴	۰/۷۱۴	۰/۲۹۷
کشیدگی	۰/۵۵۰	۰/۵۶۳	-۰/۲۵۸
کولموگروف-اسمیرنف	۰/۰۰۶	۰/۰۰۰۵	۰/۰۹۲

* P ‹ ۰/۰۵ **P ‹۰/۰۱

با توجه به نتایج جدول، رابطه معناداری مثبت بین خستگی عاطفی با نگرش به خیانت زناشویی در سطح ۹۹درصد اطمینان وجود دارد. با محاسبه مجذور R برابر ۰/۰۵ می‌توان گفت که ۵ درصد از نگرش به خیانت زناشویی از طریق خستگی عاطفی تبیین می‌شود. همچنین رابطه معناداری منفی بین خستگی عاطفی با تعهد زناشویی در سطح ۹۹درصد اطمینان وجود دارد. با محاسبه مجذور R برابر ۰/۰۸ می‌توان گفت که ۸درصد از تعهد زناشویی از طریق خستگی عاطفی تبیین می‌شود. در نهایت نتایج نشان داد رابطه معناداری منفی بین متغیرهای تعهد زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی در سطح ۹۹درصد اطمینان وجود دارد. با محاسبه مجذور R برابر ۰/۰۸۸ می‌توان گفت که ۸/۸درصد از نگرش به خیانت زناشویی از طریق تعهد زناشویی تبیین می‌شود. همچنین نتایج بدست آمده از آزمون کالموگروف اسمیرنف در جدول (۱) نشان می‌دهد که متغیر «تعهد زناشویی» در حالت نرمال قرار دارد. میزان چولگی و کشیدگی متغیرهای «خستگی عاطفی» و «خیانت زناشویی» نیز در بازه ۲± قرار دارد، پس می‌توان آنها را هم نرمال در نظر گرفت.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

قبل از انجام فرآیند تحلیل مسیر ابتدا فرض نرمال بودن داده‌ها و استقلال خطاها متغیرها بررسی شد. برای بررسی استقلال خطاها مقادیر آماره دوربین واتسون عدد ۱/۷۸۳ به دست آمد که در محدوده بین ۱/۵ تا ۴ قرار دارد که امر حاکی از آن است که مقادیر پس‌ماندها استقلال دارند. بنابراین پیش‌شرط‌های آزمون مدل‌سازی تایید شدند. در ادامه در مدل شماره ۱ مدل اصلاح شده پژوهش پس از تعدیل برخی از شاخص‌ها رسم شد و مدل به شکل زیر آزمون شد.

شکل ۱. مدل پژوهش

همانطور که در شکل (۱) دیده می‌شود خستگی عاطفی با نگرش به خیانت زناشویی (**B**=۰/۱۵)، خستگی عاطفی با تعهد زناشویی (**B**=۰/۲۸)، و همچنین تعهد زناشویی با نگرش به خیانت زناشویی (**B**=۰/۲۵) رابطه معنادار در سطح ۰/۰۰۱ داشتند.

جدول۲. جدول ضرایب رگرسیونی استاندارد شده

متغیر۱	متغیر۲	برآورد	انحراف معیار	آماره t	اثر مستقیم	معناداری
خستگی عاطفی	تعهد زناشویی	-۰/۸۸۸	۰/۱۹۵	-۴/۵۴۵	-۰/۲۸۳	۰/۰۰۰۵
تعهد زناشویی	خیانت زناشویی	-۰/۱۰۷	۰/۰۲۷	-۳/۹۵۷	-۰/۲۵۲	۰/۰۰۰۵
خستگی عاطفی	خیانت زناشویی	۰/۲۰۴	۰/۰۸۵	۲/۴۰۳	۰/۱۵۳	۰/۰۱۶

جدول فوق نشان می‌دهد ضرایب استاندارد شده رگرسیونی تمام حالات و ارتباطات معنادار هستند. براساس بارون و کنی (۱۹۸۶) هنگامی که همه رابطه‌ها معنادار باشند، نقش میانجی جزئی تایید می‌شود. بنابراین فرضیه چهارم تایید می‌شود. به عبارت دیگر متغیر «تعهد زناشویی» نقش میانجی جزئی میان «خستگی عاطفی» و «نگرش به خیانت زناشویی» ایفا می‌کند.

جدول۳. جدول اثرات مستقیم و غیر مستقیم استاندارد شده

متغیر۱	متغیر۲	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	حد بالا	حد پایین	اثر کل
خستگی عاطفی	نگرش به خیانت زناشویی	۰/۱۵۳	۰/۰۷۱	۰/۳۴	۰/۰۹	۰/۲۲۵

همانطوری که در جدول (۳) مشاهده می‌شود اثر غیرمستقیم تعهد زناشویی در رابطه بین خستگی عاطفی و نگرش به خیانت زناشویی (۰/۰۷۱) است که این رابطه محسوس است.

جدول۴. جدول شاخص‌های برازش مدل

خی۲ χ2	درجه آزادی Df	درجه ازادی/خی۲ χ2/df	معنی داری p-value	ریشه میانگین مربع خطای برآورد RMSEA	شاخص نیکویی برازش GFI	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده AGFI	شاخص برازش هنجار شده NFI
۱۲۰۵۸/۳	۶	۲۰۰۹/۶۶	۰/۰۰۰۵	۰/۲۴۹	۰/۸۷۳	۰/۷۴۶	۱/۰۰۰

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

با توجه به جدول (۴) نتایج شاخص‌های برازش مدل تحقیق نشان می‌دهد که کلیه شاخص‌ها در سطح مناسبی قرار دارند، لذا مدل عملیاتی پژوهش از ساختار معنادار مناسبی برخوردار می‌باشد. در نهایت برای سنجش نقش میانجی از روش بارون و کنی (۱۹۸۶) استفاده شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه خستگی عاطفی با نگرش به خیانت دانشجویان متاهل دانشگاه پیام نور نوشهر با نقش واسطه‌ای تعهد زناشویی انجام گرفت. یافته اول پژوهش نشان داد رابطه مثبت معناداری بین خستگی عاطفی و نگرش به خیانت وجود دارد. به عبارتی خستگی عاطفی دانشجویان متاهل شاغل که ناشی از استرس‌های انباشته شده از زندگی شخصی یا شغلی آنها است، منجر می‌شود که نوعی نگرش به خیانت و رابطه فرازناشویی در اندیشه آنها خطور کند. این یافته با نتایج پژوهش مشرفی و همکاران (۱۴۰۱)، گودرزی (۱۳۹۸)، ایسما و تورنیپ (۲۰۱۹)، عزیزی و سنگتراش میرآقائی (۱۳۹۸)، فردوسی (۱۳۹۷)، باقرزاده و همکاران (۲۰۱۶) و راهپیما و همکاران (۱۳۹۱) همسو بود. زمانی که افراد خستگی عاطفی را تجربه می‌کنند، از نظر عاطفی احساس تخلیه، غرق شدن و خستگی دارند (لوپز-کابارسوس[1] و همکاران، ۲۰۲۱). این احساسات در طی یک دوره طولانی ایجاد می‌شوند، اگرچه ممکن است افراد متوجه علائم هشدار دهنده اولیه نشوند، ولی می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر زندگی روزمره و رابطه زناشویی آنها داشته باشد. همانطور که گفته شد خستگی عاطفی اکثر مواقع ناشی از استرس و اضطراب‌های انباشته شده از زندگی شغلی و شخصی می‌باشد که پژوهش‌ها نشان داده‌اند دو ویژگی اضطراب و روانپریشی با نگرش به خارج از چهارچوب زناشویی رابطه معناداری دارند (کرمی و همکاران،۱۳۹۴). بنابراین استرس و اضطراب‌های ناشی از محل کار یا زندگی می‌تواند باعث تعارض زناشویی در خانه شود و گرایش یکی از زوجین به خیانت زناشویی محتمل‌تر کند (اژار[2] و همکاران، ۲۰۱۸). در تبیین یافته می‌توان گفت افرادی که دچار خستگی عاطفی می‌شوند نوع تعبیر و تفسیر آنها از دنیا، خود و افراد دیگر بدبینانه است و دنیا را یک مکان ناامن تلقی کرده و از روابط زناشویی خویش نیز رضایت کمتری دارند. این قضیه سبب می‌شود که شخص احساس کند در چنین دنیایی که روابط آشفته بر آن حاکم است هیچ گونه وفاداری معنایی نداشته باشد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۴). این افراد که استرس و اضطراب انباشته شده زیادی دارند ممکن است به عنوان یک مکانیسم دفاعی به روابط خارج از روابط زناشویی فکر کنند. یک مکانیسم دفاعی که فرد انتظار دارد در پناه آن اندکی از فشارها و نگرانی‌هایش کاهش یابد یا بتواند اندکی از دنیای یکنواخت و خسته کننده رهایی یابد. البته ممکن است به عنوان انتقام نیز به این قضیه فکر کند انتقام از خانواده همسر و از دنیای اطراف، یا حتی بخواهد به عنوان یک چاشنی در ساخت زندگی امن و رهایی از خستگی و کسالت به آن اندیشیده باشد. در نظر این فرد دیگران عامل اضطراب و افسردگی او هستند. بنابراین، باید از آنها انتقام گرفته شود.

یافته پژوهشی دیگر نشان داد رابطه منفی معناداری بین خستگی عاطفی با تعهد زناشویی وجود دارد و خستگی عاطفی باعث کاهش تعهد عاطفی زوجین می‌شود. این یافته با نتایج پژوهش موسوی (۲۰۲۲)، حاجی حسنی (۲۰۱۷)، الساوالقا[3] (۲۰۱۵)، ساربانها و همکاران (۲۰۱۵)، راهپیما و همکاران (۱۳۹۱)، حسامی (۱۳۸۹) همسو بود. تعهد زناشویی به معنای وابستگی زوجین به یکدیگر و تمایل به حفظ طولانی مدت ازدواج است. افرادی که به شدت به ازدواج خود متعهد هستند، تمایل دارند تا نوعی رابطه دوستانه را نسبت به شریک زندگی خود ایجاد نمایند، منابع اجتماعی و هنجاری را با او به اشتراک بگذارند و در دریافت حمایت اجتماعی با وی مشارکت کنند. اهمیت وجود تعهد در یک رابطه زناشویی تا آنجاست که برخی معتقدند تعهد زناشویی می‌تواند به عنوان عملکرد رضایت‌بخش زندگی زوجین درک و تفسیر شود (علیزاده فرد و رزاقی، ۱۴۰۰). ولی در این بین عواملی چون خستگی عاطفی، تعهد عاطفی زوجین را تهدید می‌کند؛ چرا که مطالعات نشان داده‌اند خستگی عاطفی که ناشی از استرس‌های برگرفته از محیط کاری و شخصی است، با متغیر رضایت زناشویی رابطه منفی داشته (اوشاروف[4]، ۲۰۱۱) و باعث می‌شود زوجین را دچار تعارض‌های زناشویی کند (حاجی حسنی، ۲۰۱۷). خستگی عاطفی که بعدی از فرسودگی شغلی است، تنش‌های فردی را در افراد ایجاد کرده و به سبب وجود طولانی مدت این تنش‌ها در افراد، هیجانات شخصی و ابتکار عمل زوجین را نسبت به یکدیگر کاهش داده و از این طریق پایبندی‌های زناشویی و تعهدات زوجین نسبت به یکدیگر سست می‌شود.

یافته پژوهشی دیگر این بود که بین تعهد زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی رابطه معکوس معناداری وجود دارد. به عبارتی تعهد زناشویی باعث کاهش نگرش به خیانت زناشویی می‌شود و بالعکس. این یافته با نتایج پژوهش حسینی، جلالی و کاکاوند (۱۳۹۹)، صفرزاده شیرالی و باوی

1 López-Cabarcos
2 Azhar
3 Alsawalqa
4 Oscharoff

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

(۱۳۹۹)، خرم آبادی و همکاران (۲۰۱۹)، قاسمی و همکاران (۱۳۹۸)، جان[1] و همکاران (۲۰۱۵) و فردوسی (۱۳۹۷) همسو است. تعهد که مؤلفه شناختی عشق است، جهت‌گیری فرد برای حفظ رابطه زناشویی بلندمدت است و باعث ایجاد انگیزه در فرد در این زمینه می‌شود. وسوسه فرد برای روابط خارج از ازدواج را کاهش می‌دهد و منابعی را فراهم می‌کند تا افراد را قادر سازد تمرکز خود را از لذت کوتاه مدت به لذت طولانی مدت تغییر دهند. بنابراین، افراد دارای تعهد بالا به احتمال زیاد از ارتکاب خیانت اجتناب می‌کنند، در حالی که کسانی که تعهد کمتری دارند بیشتر درگیر آن می‌شوند (رودریگز، لوپس و پریرا[2]، ۲۰۱۷). مطالعات نشان می‌دهد با افزایش تعهد، گرایش به روابط خارج از ازدواج کاهش می‌یابد. زوج‌هایی که در تعهد خود به همسر و دیگران به بلوغ ذهنی نرسیده‌اند رفتاری دوگانه دارند که منجر به مشکل در ازدواج می‌شود که اغلب می‌تواند به خیانت ختم شود (خرم آبادی و همکاران، ۲۰۱۹؛ گیورتز، سگرین، و ووزیدلو[3]، ۲۰۱۶).

در نهایت یافته پژوهشی دیگر نشان داد نقش واسطه‌ای تعهد زناشویی در رابطه بین خستگی عاطفی با نگرش به خیانت زناشویی تایید شد. به عبارتی تعهد زناشویی توانسته است در رابطه‌ای که خستگی عاطفی با خیانت زناشویی دارد، به عنوان واسطه نقش ایفا کند. این یافته با نتایج پژوهش هو و همکاران (۲۰۱۹)، تریوه و همکاران (۱۳۹۹) و مرتضایی و رضا زاده (۱۳۹۹) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خستگی عاطفی بعد اصلی در فرسودگی شغلی است که آشکارترین نشانه فرسودگی است و عامل مبین وجود احساساتی است که در آن شخص نیروهای هیجانی خود را ازدست داده و قادر به برقراری ارتباط با دیگران نیست و این آشفتگی روابط وارد زندگی زناشویی هم می‌شود. به‌گونه‌ای که این افراد به دلیل آشفتگی روحی و روانی نسبت به تعهدات زناشویی بی‌اعتنایی کرده و ممکن است روابط خارج از زناشویی با شخص سوم برقرار نماید. در این میان گرچه بعضی از زوج‌ها در آغاز زندگی مشترک، خود را نسبت به رابطه زناشویی متعهد می‌دانند اما ممکن است میزان تعهد آنها آنقدر نباشد که در برابر طوفان‌های ناشی از ناملایمات زندگی همچون خستگی عاطفی مقاومت کنند. مطابق نظریه استنلی و همکاران (۲۰۱۰) آنچه اضطراب از دست دادن جفت را کاهش می دهد و دلبستگی عاطفی همسران را ایمن می سازد، مولفه تعهد به همسر است. همانطور که نتایج یافته‌ها نشان داده است ممکن است در این میان تعهدات زناشویی نقش میانجی داشته باشد ولی آنقدری نیست که بخواهد افراد را از نگرش به خیانت منصرف کند.

در نهایت می‌توان گفت خیانت زناشویی موضوعی است که زوج درمانگران به صورت منظم در کارهای بالینی‌شان با آن مواجه می‌شوند و می‌تواند تجربه‌ای گیج‌کننده و دردناک فراهم سازد و افزون بر این، خیانت یکی از دلایل عمده‌ی طلاق و از هم پاشیدن ازدواج است که یافته‌های این پژوهش نشان داد که خستگی عاطفی یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های نگرش به خیانت زناشویی و گسست تعهد زناشویی دانشجویان متاهل است. بنابراین لازم و ضروری است که روانشناسان، مشاوران و مسئولان مربوطه در ریشه‌یابی و آسیب‌شناسی و درمان خیانت زناشویی به متغیر خستگی عاطفی توجه ویژه‌ای داشته باشند و همچنین در این میان تعهد زناشویی زوجین که نقش میانجی میان آنها ایفا می‌کند باید برای تحکیم آن ابتکاراتی اندیشید تا به راحتی افراد دچار گسست و سپس خیانت زناشویی نشوند.

هر پژوهشی با محدودیت‌های روبه‌رو است، محدودیت‌های پژوهش حاضر عبارت بودند از؛ ۱. با توجه به استفاده از پرسشنامه آنلاین و دریافت داده‌ها به صورت غیرحضوری، امکان دخالت عوامل حاشیه‌ای همچون خستگی جسمی و روانی، عجله و شتاب (علی‌رغم خواستار پژوهشگر مبنی بر پر کردن پرسشنامه با صبر و حوصله کافی) در هنگام پر کردن پرسشنامه وجود دارد، ۲. محدودیت دیگر پژوهش، استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس بود. ۳) نتایج این پژوهش برای دانشجویان دانشگاه پیام نور نوشهر است و در تعمیم نتایج آن به کل کشور باید با احتیاط عمل کرد. و درنهایت پیشنهاد می‌شود؛ ۱) در پژوهش‌های دیگر از روش نمونه‌گیری تصادفی بهره گرفته شود تا تعمیم نتایج با اطمینان بیشتری امکان‌پذیر باشد. پیشنهاد می‌شود در صورت امکان از روش‌های دیگر جمع‌آوری اطلاعات مانند مصاحبه و مشاهده استفاده شود تا اطلاعات کامل‌تر و عینی‌تر به دست آید، ۲) با توجه به تاثیر خستگی عاطفی در پیدایش نگرش به خیانت زناشویی، توصیه می‌شود روش‌های کاهش استرس و فرسودگی شغلی از جمله افزایش توانمندی تخصصی، توجه به عدالت سازمانی، ارتقای کیفیت زندگی کاری و ایجاد امنیت شغلی کارکنان مورد توجه قرار گیرد تا مسائل زندگی کاری، کمتر بر زندگی زناشویی آنها لطمه بزند.

منابع

اسماعیلی، م.، دارایی، ز.، سادات شفیعی، ف. (۱۴۰۱). پیش بینی تعهد زناشویی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده، رضایت جنسی و صمیمیت زناشویی در کارکنان اقماری. *فصلنامه علمی روانشناسی کار*، ۱(۱)، ۶۶-۵۷. https://jpsy.journals.pnu.ac.ir/article_8886.html

1 Juan
2 Rodrigues, Lopes & Pereira
3 Givertz, Segrin & Woszidlo

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

اردلان، م.، نوراللهی، س. (۱۴۰۰). نقش رهبری تحولی در امنیت شغلی و خستگی عاطفی با میانجی‌گری توانمندسازی روان‌شناختی در کارکنان سازمان صدا و سیما. *مطالعات رفتاری در مدیریت*، ۱۲(۲۷)، ۱۷-۱. https://bsm.ntb.iau.ir/article_685636.html

اندرزی، ز. (۱۴۰۰). تاثیر عدم اعتماد درک شده در محیط کار بر تعارض کار- خانواده با اثر واسطه ای خستگی عاطفی و تعدیلگری توجیه عدم اعتماد (مورد مطالعه: سازمان تامین اجتماعی شهرکرد). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان مرکزی.

بختیاری، ا.، حسینی، س.، عارفی، م.، افشاری‌نیا، ک. (۱۴۰۰). نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش به خیانت زناشویی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۲۰ (۷۷)، ۱۲۲-۱۴۰. https://irancounseling.ir/journal/article-1-1100-fa.html

تریوه، ب.، کریمی، ک.، اکبری، م.، مرادی، ا. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری تعهد زناشویی بر اساس باورهای ارتباطی زناشویی، درگیری عاطفی و انتقاد در خانواده: نقش میانجیگر صمیمیت زناشویی. *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، ۱۴(۱)، ۱۳۹-۱۵۸. https://apsy.sbu.ac.ir/article_97304.html

حسامی، ف. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی با رضایت زناشویی دبیران متوسطه آموزش و پرورش ناحیه ۳ شهر کرمانشاه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.

دمرچلی، پ.، ضرغام حاجبی، م.، و نوابی نژاد، ش. (۱۴۰۱). نقش واسطه‌ای خودکنترلی در رابطه بین اعتیاد به شبکه‌های مجازی اینترنتی و هیجان‌خواهی با طلاق عاطفی و نگرش به خیانت زناشویی در زنان دارای روابط فرازناشویی. *دو فصلنامه روانشناسی خانواده*، ۹(۱)، ۳۰-۳۴. https://doi.org/10.52547/ijfp.2022.546642.1072

ذال، ب.، عرب، ع.، و ثناگو محرر، غ. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش بخشایش بر نگرش به خیانت و اعتماد در روابط بین فردی زنان زخم خورده از خیانت زناشویی. *خانواده پژوهی*، ۱۶(۳)، ۴۱۳-۴۲۸. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97840.html

راهپیما، ن.، سلطانعلی، ک.، سهرابی، ن. (۱۳۹۱). رابطه بین سلامت عمومی و رضایت زناشویی با فرسودگی شغلی زنان شاغل در استانداری و فرمانداری‌های تابعه در استان فارس. *نشریه زن و جامعه*، ۳(۲)، ۱۶۲-۱۳۷. https://www.magiran.com/paper/1036410

رضوی باباحیدری، ف. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر تعارض کار -خانواده بر علائم اضطراب با نقش میانجی خستگی عاطفی و تعدیلگر حمایت اجتماعی (مورد مطالعه دانشگاه شهرکرد). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور یزد.

شاه سیاه، م. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهرستان شهرضا. *اصول بهداشت روانی*، ۱۱(۳)، ۲۳۳-۲۳۸. https://jfmh.mums.ac.ir/article_1556.html

صابر، م.، زینعلی، ش. (۱۳۹۸). نقش واسطه‌ای وابستگی، تعهدزناشویی و سبک زندگی با نگرش به خیانت زناشویی در همسران خیانت‌دیده. *سومین همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی، قزوین*. https://civilica.com/doc/1020825/

عباسی مولید، ح. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر آموزش گروهی واقعیت درمانی بر تعهد زناشویی زوجین شهرستان خمینی شهر. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

عزتی، ن.، و کاکابرایی، ک. (۱۳۹۵). پیش بینی خیانت زناشویی براساس کیفیت زندگی زناشویی و پنج عامل بزرگ شخصیتی. *پژوهش ملل*، ۱(۹)، ۷۵. https://www.magiran.com/paper/1586952

عزیزی، م.، و سنگتراش میرآقائی، م. (۱۳۹۸). پیش بینی خیانت زناشویی براساس تفکیک خویشتن و دلزدگی زناشویی زنان مراجعه کننده به مرکز مشاوره شهر تبریز. *زن و مطالعات خانواده*، ۱۱(۴۳)، ۱۷-۷. https://jwsf.tabriz.iau.ir/article_668795.html

علی تبار، ه.، قنبری، س.، محمدی، ع.، حبیبی، م. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین روابط جنسی پیش از ازدواج با نگرش به روابط فرازناشویی. *خانواده پژوهی*، ۱۰(۲)، ۲۵۵-۲۶۷. https://jfr.sbu.ac.ir/article_96651.html

علیزاده فرد، س.، و رزاقی، م. (۱۴۰۰). بررسی مدل ساختاری رابطه رضایت زناشویی با بنیان‌های شناختی-اخلاقی و تعهد زناشویی. فرهنگ مشاوره و روان درمانی، ۱۲(۴۷)، ۲۵۹-۲۸۲. https://qccpc.atu.ac.ir/article_12656.html

فردوسی، س. (۱۳۹۷). پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس رفتار دل‌بستگی در روابط زناشویی، کیفیت روابط زناشویی و سبک‌های دل‌بستگی در زنان متأهل. *روانشناسی معاصر*، ۱۳(۲)، ۱۴۹-۱۵۷. https://bjcp.ir/article-1-1430-fa.html

کرمی، ج.، زکی‌یی، ع.، محمدی، ا.، حق شناس، ش. (۱۳۹۴). نقش عوامل روانی و اجتماعی در پیش بینی نگرش به روابط خارج از چارچوب زناشویی در زنان متاهل و ارائه یک مدل براساس عوامل مرتبط. *مطالعات اجتماعی روانشناختی*، ۱۳(۳)، ۱۲۹-۱۵۲. https://jwsps.alzahra.ac.ir/article_2154.html

گودرزی، م. (۱۳۹۸). پیش‌بینی میزان احتمال پیمان‌شکنی در روابط زناشویی براساس سطح تمایزیافتگی، عملکرد خانواده و دلزدگی زناشویی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۸(۷۱)، ۸۱-۱۰۰. https://irancounseling.ir/journal/article-1-614-fa.html&sw

قنبری هاشم آبادی، ب.، حاتمی ورزنه، ا.، اسمعیلی، م.، فرحبخش، ک. (۱۳۹۰). رابطه بین سبک های فرزند پروری، دلبستگی و تعهد زناشویی در زنان متاهل دانشگاه علامه طباطبایی. *جامعه شناسی زنان*، ۲(۳)، ۳۹-۶۰. https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_1191.html

مرتضایی، ن.، رضا زاده، م. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری تعهد زناشویی بر اساس باورهای ارتباطی زناشویی، درگیری عاطفی و انتقاد در خانواده: نقش میانجی‌گری صمیمیت زناشویی. *پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۱۱(۴)، ۲۸۱-۲۹۲. https://japr.ut.ac.ir/article_79954.html

مشرفی، م.، خاکپور، ر.، نیکنام، م. (۱۴۰۱). ارزیابی مدل ساختاری گرایش به خیانت زناشویی بر اساس عدالت زناشویی با نقش واسطه‌ای بلوغ عاطفی. *رویش روانشناسی*، ۱۱(۷)، ۵۷-۶۵. https://frooyesh.ir/article-1-4085-fa.html&sw

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]

نظرپوری، ا.، عارف نژاد، م.، فتحی جنگی، ف. (۱۴۰۱). تحلیل اثر سرپرستی توهین آمیز بر رفتارهای شهروندی سازمانی پرستاران با نقش میانجی خستگی عاطفی. *فصلنامه مدیریت پرستاری*، ۱۱(۲)، ۹۰-۱۰۰. URL: http://ijnv.ir/article-1-942-fa.html

Adams, J. M., & Jones, W. H. (Eds.). (1999). Handbook of interpersonal commitment and relationship stability. Springer Science & Business Media. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4615-4773-0_1.

Alsawalqa, R. O. (2019). Marriage burnout: When the emotions exhausted quietly quantitative research. Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences, 13(2). https://doi.org/10.5812/ijpbs.68833

Azhar, A., Abbas, J., Wenhong, Z., Akhtar, T., & Aqeel, M. (2018). Linking infidelity stress, anxiety and depression: evidence from Pakistan married couples and divorced individuals. *International Journal of Human Rights in Healthcare*, *11*(3), 214-228. https://doi.org/10.1108/IJHRH-11-2017-0069

Bagherzadeh, R., Taghizadeh, Z., Mohammadi, E., Kazemnejad, A., Pourreza, A., & Ebadi, A. (2016). Relationship of work-family conflict with burnout and marital satisfaction: cross-domain or source attribution relations?. *Health promotion perspectives*, *6*(1), 31. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4847112/

DeSteno, D., Duong, F., Lim, D., & Kates, S. (2019). The grateful don't cheat: Gratitude as a fount of virtue. *Psychological science*, *30*(7), 979-988. https://doi.org/10.1177/0956797619848351

Fye, M. A., & Mims, G. A. (2019). Preventing infidelity: A theory of protective factors. *The Family Journal*, *27*(1), 22-30. https://doi.org/10.1177/1066480718809428

Gharibi, M., Sanagouymoharer, G., & Yaghoubinia, F. (2016). The relationship between quality of life with marital satisfaction in nurses in social security hospital in Zahedan. *Global Journal of Health Science*, *8*(2), 178. doi: 10.5539/gjhs.v8n2p178

Givertz, M., Segrin, C., & Woszidlo, A. (2016). Direct and indirect effects of commitment on interdependence and satisfaction in married couples. *Journal of family psychology*, *30*(2), 214. https://doi.org/10.1037/fam0000174

Hajihasani, M. (2017). Marital conflict and job burnout. *Ergon. Int. J*, *1*, 1-4. DOI:10.23880/EOIJ-16000123

Hemez, Paul. (2016). "FP-16-12 Attitudes towards Marital Infidelity" National Center for Family and Marriage Research Family Profiles. 55. https://scholarworks.bgsu.edu/ncfmr_family_profiles/55/

Hou, Y., Jiang, F., & Wang, X. (2019). Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor–partner interdependence model. *International journal of psychology*, *54*(3), 369-376. https://doi.org/10.1002/ijop.12473

Hu, L., Chang, T. W., Lee, Y. S., & Huang, C. H. (2022). A Moderated Mediation Model of Emotional Engagement in the Development of Emotional Exhaustion: The Moderating Role of Emotional Resources. *Frontiers in Psychology*, *13*, 878415. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.878415

Isma, M. N. P., & Turnip, S. S. (2019). Personality traits and marital satisfaction in predicting couples' attitudes toward infidelity. *Journal of Relationships Research*, *10*, e13. DOI: https://doi.org/10.1017/jrr.2019.10

Jiang, H., Jiang, X., Sun, P., & Li, X. (2021). Coping with workplace ostracism: the roles of emotional exhaustion and resilience in deviant behavior. *Management Decision*, *59*(2), 358-371. https://doi.org/10.1108/MD-06-2019-0848.

Juan, H., Xiaoyi, F., Qinghong, X., & Hongjian, C. (2015). The Relationship between Marital Commitment and Marital Quality: the Mediated Role of Couple's Sacrifice. *Studies of Psychology and Behavior*, *13*(2), 171. https://psybeh.tjnu.edu.cn/EN/Y2015/V13/I2/171

Khorramabadi, R., Sepehri Shamloo, Z., Salehi Fadardi, J., & Bigdeli, I. (2019). Prediction of Extramarital Relationships Based on Executive Functions With the Mediatory Role of Marital Commitment. *Practice in Clinical Psychology*, *7*(2), 147-157. 10.32598/jpcp.7.2.147

Lavelle, S. (2013). *Tolerance for Infidelity: Exploring the Factors that Determine a Person's Likelihood of Staying in a Relationship Where Infidelity as Occurred* (Doctoral dissertation, Adelphi University, The Institute of Advanced Psychological Studies). DOI:10.11591/ijece.v8i5.pp3158-3168

López-Cabarcos, M. Á., Lopez-Carballeira, A., & Ferro-Soto, C. (2021). How to moderate emotional exhaustion among public healthcare professionals?. *European Research on Management and Business Economics*, *27*(2), 100140. https://doi.org/10.1016/j.iedeen.2020.100140

Mousavi, S. F. (2022). Job Stress and Marital Satisfaction in Married Nurses: The Mediating Role of Self-Regulation in Relationship. *Journal of Woman and Family Studies*, *10*(4), 38-55. 10.22051/JWFS.2023.39859.2847

Nafisa, H., & Ratnasari, Y. (2022, April). Prediction of attitudes towards infidelity among married individuals based on marital satisfaction and grateful disposition. In *3rd Tarumanagara International Conference on the Applications of Social Sciences and Humanities (TICASH 2021)* (pp. 1593-1599). Atlantis Press. 10.2991/assehr.k.220404.257

Oscharoff, A. (2011). Emotional Exhaustion, Work-Family Conflict, and Marital Satisfaction Among Professional Psychologists. https://ecommons.luc.edu/luc_theses/494.

Rodrigues, D., Lopes, D., & Pereira, M. (2017). Sociosexuality, commitment, sexual infidelity, and perceptions of infidelity: Data from the second love web site. *The Journal of Sex Research*, *54*(2), 241-253. https://doi.org/10.1080/00224499.2016.1145182

Sepahvand, R., Arefnejad, M., Fathi Chegeni, F., & Sepahvand, M. (2021). The Relationship Between workplace bullying and Deviant Workplace Behaviors with the Mediating Role of emotional exhaustion. Journal of psychology, 24(4), 417-434. http://iranapsy.ir/en/Article/22171

Sarebanha, F., Zahrakar, K., & Nazariy, A. M. (2015). Association between a value system and marital commitment along couple burnout in nurses. *Journal of Occupational Health and Epidemiology*, *4*(2), 107-115. URL: http://johe.rums.ac.ir/article-1-116-en.html

Shimberg, J., Josephs, L., & Grace, L. (2016). Empathy as a mediator of attitudes toward infidelity among college students. *Journal of sex & marital therapy*, *42*(4), 353-368. https://doi.org/10.1080/0092623X.2015.1053019

Whatley, M. A. (2008). Attitudes toward infidelity scale. *Choices in relationships*, 19. DOI:10.1111/pere.12205

Wike, R. (2014). French more accepting of infidelity than people in other countries.

Yoosefi, N., Karimipour, B., & Amani, A. (2016). The study model of religious beliefs, conflict resolution styles, and marital commitment with attitudes toward marital infidelity. *Journal of Applied Counseling*, *6*(1), 47-64. https://jac.scu.ac.ir/article_13108.html?lang=en

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-22]